

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 9.03.2005
COM(2005) 83 definitief

2002/0047 (COD)

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN HET EUROPEES PARLEMENT**

overeenkomstig artikel 251, lid 2, tweede alinea, van het EG-Verdrag

over het

**gemeenschappelijk standpunt door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming
van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de
octrooierbaarheid van in computers geïmplementeerde uitvindingen**

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN HET EUROPEES PARLEMENT**

overeenkomstig artikel 251, lid 2, tweede alinea, van het EG-Verdrag

over het

**gemeenschappelijk standpunt door de Raad vastgesteld met het oog op de aanneming
van de richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de
octrooierbaarheid van in computers geïmplementeerde uitvindingen**

1. CHRONOLOGISCH OVERZICHT

Indiening voorstel bij het Europees Parlement en de Raad (document COM(2002)[92] definitief – [2002/[0047]COD) ¹ :	20 februari 2002
Datum van het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ² :	19 september 2002
Advies van het Europees Parlement in eerste lezing ³ :	24 september 2003
Vaststelling van het gemeenschappelijk standpunt ⁴ :	7 maart 2005.

2. DOEL VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Met het voorstel voor een richtlijn betreffende de octrooierbaarheid van in computers geïmplementeerde uitvindingen wordt beoogd de bepalingen van de nationale octrooiwetten betreffende uitvindingen die voor de werking afhankelijk zijn van computers, te harmoniseren. De richtlijn zorgt ervoor dat het Europese Hof van Justitie toezicht krijgt op de toepassing van de regels door de nationale rechtbanken en octrooibureaus die de geldigheid van octrooien en octrooiaanvragen op dit gebied moeten toetsen. Omdat octrooien op dit gebied veelal door het Europees Octrooibureau worden verleend, kan de raad van bestuur van de Europese Octrooiorganisatie worden verzocht te overwegen het uitvoeringsreglement van het Europees Octrooiverdrag aan te passen.

¹ PB C 151 van 25.6.2002, blz. 129; COM(2002) 92 definitief.

² PB C 61 van 14.3.2003, blz. 154.

³ 11503/03 CODEC 995 PI 70.

⁴ Referentie invoegen.

3. OPMERKINGEN OVER HET GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT

3.1 Algemene opmerkingen

De Raad heeft met gekwalificeerde meerderheid van stemmen een gemeenschappelijk standpunt vastgesteld waarin ongeveer 25 van de door het Parlement in eerste lezing aangenomen amendementen inhoudelijk zijn overgenomen. De Commissie heeft aangegeven het gemeenschappelijk standpunt te aanvaarden, hoewel het in bepaalde opzichten van het oorspronkelijke voorstel van de Commissie afwijkt. Al met al is de Commissie van mening dat in het gemeenschappelijk standpunt een aanvaardbaar evenwicht is gevonden tussen de belangen van houders van rechten en die van bedrijven en consumenten (ook in de openbrongemeenschap). Dit evenwicht wordt nader gewaarborgd door de nieuwe bepaling in artikel 7 dat de Commissie moet nagaan welk effect in computers geïmplementeerde uitvindingen hebben, in het bijzonder op het midden- en kleinbedrijf en op de openbrongemeenschap.

De Commissie meent dat de in de toelichting bij het voorstel van de Commissie beschreven hoofddoelstellingen van de richtlijn, namelijk harmonisatie van het in de lidstaten geldende octrooirecht en opheffing van de rechtsonzekerheid op dit gebied, overeind zijn gebleven. Het cruciale punt is dat er tot op heden geen enkel communautair rechtsinstrument is dat op het algemene octrooirecht betrekking heeft. Er is geen horizontaal instrument, noch een specifiek instrument voor in computers geïmplementeerde uitvindingen. Met de goedkeuring van deze richtlijn zou dus het octrooirecht op dit terrein voor het eerst expliciet onder het communautaire rechtsgebied komen te vallen.

Wanneer geen richtlijn wordt goedgekeurd, kunnen de communautaire instellingen geen invloed uitoefenen op dit strategische gebied van de Europese economie, dat dan uitsluitend voorbehouden blijft aan de nationale octrooibureaus en rechtbanken en het Europees Octrooibureau in München.

3.1.1 Conclusies betreffende computerprogramma's

Hoewel het voorstel van de Commissie conclusies betreffende computerprogramma's als zodanig of op een drager niet expliciet toestond, heeft de Commissie artikel 5, lid 2, van het gemeenschappelijk standpunt toch aanvaard omdat dit moet worden gezien in verband met de **afdwingbaarheid** van (bestaande) octrooirechten en niet als verruiming van de **octrooierbaarheid**. Deze uitlegging wordt versterkt door de expliciete verwijzing naar artikel 5, lid 1, waarop hieronder nog wordt ingegaan. Aangezien het verband tussen artikel 5, lid 2, en de expliciete uitsluiting van computerprogramma's als zodanig (in artikel 4, lid 1) niet ondubbelzinnig is, zou nadere verduidelijking van de tekst nodig kunnen zijn.

Ook zonder bepalingen als die in artikel 5, lid 2, kunnen handelingen met betrekking tot computerprogramma's als zodanig of op dragers aanleiding zijn om een procedure wegens medeplichtigheid aan een inbreuk te beginnen. Het effect van artikel 5, lid 2, is dat het afdwingen van de wettelijke rechten wordt vergemakkelijkt doordat wordt gewaarborgd dat dergelijke handelingen zelf als inbreuk worden beschouwd, en niet slechts strafbaar zijn wegens medeplichtigheid aan een inbreuk. Dit is met name belangrijk bij inbreuken die de landsgrenzen overschrijden, aangezien de rechtbanken van de lidstaten niet bevoegd zijn inzake medeplichtigheid aan een inbreuk die buiten hun nationale grondgebied heeft plaatsgevonden.

Het laatste deel van artikel 5, lid 2, maakt in ieder geval duidelijk dat een conclusie betreffende een computerprogramma, hetzij op zichzelf hetzij op een drager, slechts is toegestaan indien dat programma een octrooieerbaar product of een octrooieerbare werkwijze activeert dat/die in dezelfde octrooiaanvraag is geclaimd (en onder het toepassingsgebied van artikel 5, lid 1, valt). Hiermee wordt gewaarborgd dat artikel 5, lid 2, geen bescherming kan bieden vergelijkbaar met de octrooieerbaarheid van computerprogramma's als zodanig, een uitleg die nog eens wordt bevestigd door de explicietere formulering van het gemeenschappelijk standpunt, in het bijzonder in artikel 4, leden 1 en 2.

3.1.2. Compatibiliteit

Bevordering van compatibiliteit is voor de Commissie een belangrijk middel om de innovatie en mededinging aan te moedigen. Dit strookt met de doelstelling van het voorstel van de Commissie om investeringen in nieuwe, inventieve en industrieel toepasbare uitvindingen te stimuleren. De eis dat een geoctrooierde uitvinding voldoende openbaar gemaakt moet worden, kan ertoe leiden dat informatie die nuttig is voor het compatibel maken van in computers geïmplementeerde uitvindingen, gemakkelijker toegankelijk wordt.

Gezien de waarde die de Commissie hecht aan de beleidsdoelstelling om de compatibiliteit en innovatie te bevorderen, heeft zij in artikel 6 de bestaande uitzonderingen van het auteursrecht in verband met compatibiliteit expliciet overgenomen.

De Commissie is van mening dat ook het gemeenschappelijk standpunt van de Raad met deze doelstellingen strookt. De voorwaarden voor octrooieerbaarheid in de nieuwe artikelen 3 en 4 (juncto artikel 2) zijn gelijkwaardig aan die van het voorstel van de Commissie. Zoals de Commissie heeft aangegeven in een verklaring, op te nemen in de notulen van de vergadering van de Raad die het gemeenschappelijk standpunt vaststelt (zie onder), is zij van mening dat op grond van artikel 6, in combinatie met overweging 22, alle handelingen als bedoeld in de artikelen 5 en 6 van Richtlijn 91/250/EEG betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's zijn toegestaan, inclusief de handelingen die nodig zijn voor de compatibiliteit, zonder dat de rechthebbende hiervoor toestemming behoeft te geven.

Het verheugt de Commissie bovendien dat in artikel 8, onder d) en g), extra waarborgen inzake compatibiliteit zijn opgenomen, in de zin dat de Commissie verslag moet uitbrengen over het effect van de nieuwe richtlijn op de situatie ten aanzien van de compatibiliteit.

In het licht van de doelstelling van de Gemeenschap om compatibiliteit te bevorderen wil de Commissie de toenadering van de standpunten van de Raad en het Parlement bevorderen op basis van de amendementen die beide instellingen in eerste lezing hebben voorgesteld.

Bovendien wordt er in overweging 21 op gewezen dat een dominante leverancier die het gebruik van een geoctrooierde techniek weigert toe te staan voor de totstandbrenging van compatibiliteit, de mededingingsregels, en met name de artikelen 81 en 82 van het Verdrag, moet toepassen. De toepassing van deze artikelen draagt bij tot het bereiken van de hierboven beschreven doelstellingen, al zijn de mededingingsregels alleen vanzelfsprekend niet toereikend om alle mogelijke problemen op dit terrein op te lossen.

3.2 Reactie op de amendementen van het Parlement in eerste lezing

Volledig aanvaarde amendementen: 1, 2, 3, 34 (=115), 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 71, 92, 23, 26, 27.

Met kleine wijzigingen aanvaarde amendementen: 85, 9, 86, 17, 19, 25.

De amendementen 88 en 89 zijn in gewijzigde vorm aanvaard.

Een gedeelte van amendement 107 (=69) wordt aanvaard (het beginsel dat de technische bijdrage nieuw moet zijn) en de tekst van amendement 76 is gedeeltelijk gebruikt in overweging 17 om het met dit amendement beoogde vraagstuk te behandelen.

3.3 Amendementen die bij de bespreking door de Raad in de tekst zijn opgenomen

Overweging 1

De Raad heeft amendement 1 van het Parlement aanvaard.

Overweging 5

De Raad heeft amendement 2 van het Parlement aanvaard.

Overweging 8

De Raad heeft amendement 3 van het Parlement en de tweede helft van amendement 88 in deze nieuwe overweging opgenomen. Amendement 3 werd beschouwd als een duidelijker geformuleerd equivalent van het eerste deel van amendement 88.

Overwegingen 12 en 13

De Raad heeft het eerste deel van overweging 11 van het voorstel van de Commissie naar overweging 12 van het voorstel van de Commissie verplaatst.

Overweging 13 van het voorstel van de Commissie (geschrapt)

De Raad heeft amendement 34 (=115) van het Parlement aanvaard.

Overweging 14

De Raad heeft amendement 85 van het Parlement aanvaard.

Overweging 15

De Raad heeft amendement 7 van het Parlement aanvaard.

Overweging 16

De Raad heeft amendement 8 van het Parlement aanvaard.

Overweging 17

De Raad heeft amendement 9 van het Parlement aanvaard.

Overweging 18

De Raad heeft amendement 86 van het Parlement aanvaard met een kleine wijziging, bedoeld om de tekst gelijk te trekken met die van de artikelen en met de standaardterminologie voor octrooien (“alledaagse” is vervangen door “voor de hand liggende of niet-technische”.)

Overweging 20

De Raad heeft amendement 11 van het Parlement aanvaard.

Overweging 21

Deze overweging is door de Raad gewijzigd in verband met het compatibiliteitsvraagstuk, waarbij de tekst van amendement 76 van het Parlement als inspiratiebron heeft gediend.

Overweging 22

De Raad heeft amendement 13 van het Parlement aanvaard.

Artikel 2

De Raad heeft in artikel 2, onder a), de formulering “op het eerste gezicht nieuwe kenmerken” van het voorstel van de Commissie vervangen door “kenmerken”. Aan artikel 2, onder b), heeft de Raad een aspect van amendement 107 (=69) toegevoegd, waardoor in de definitie van een technische bijdrage wordt gespecificeerd dat deze nieuw moet zijn. Bovendien is een nieuwe zin toegevoegd, die afkomstig is van artikel 4, lid 3, van het voorstel van de Commissie en waarin wordt gedefinieerd hoe de technische bijdrage wordt beoordeeld.

Artikel 3 van het voorstel van de Commissie (geschrapt)

De Raad heeft amendement 15 van het Parlement aanvaard.

Artikel 3

De Raad heeft artikel 4, leden 1 en 2, van het voorstel van de Commissie geherformuleerd en gecomprimeerd in één alinea, overeenkomstig amendement 16 van het Parlement, en de inhoud van artikel 4, lid 3, van het voorstel van de Commissie overgeheveld naar artikel 2, onder b) (zoals hierboven reeds is vermeld).

Artikel 4

De Raad heeft een nieuw artikel 4 ingevoegd. In artikel 4, lid 1, wordt het beginsel herhaald dat een computerprogramma als zodanig geen octrooieerbare uitvinding kan vormen. Artikel 4, lid 2, komt overeen met amendement 17 van het Parlement met een kleine aanvulling om te verduidelijken dat de uitgesloten programma's in geen enkele vorm octrooieerbaar zijn (bv. ook niet de bron- of objectcode van de programma's).

Artikel 5

De Raad heeft artikel 5, lid 2, toegevoegd om conclusies betreffende computerprogramma's, op zichzelf of op een drager, slechts toe te staan indien het programma een product of

werkwijze activeert dat/die in dezelfde octrooiaanvraag overeenkomstig artikel 5, lid 1, is geclaimd.

Artikel 6

De Raad heeft artikel 6 overeenkomstig amendement 19 van het Parlement gewijzigd, waarbij tevens is aangegeven welke artikelen van Richtlijn 91/250/EEG in dit verband van toepassing zijn.

Artikel 7

De Raad heeft amendement 71 van het Parlement aanvaard.

Artikel 8

De Raad heeft de amendementen 92, 23, 25 en 26 van het Parlement aanvaard en amendement 89 naar de geest aanvaard. Aan artikel 8, onder b), is een vermelding van de internationale verplichtingen van de Gemeenschap toegevoegd, waarmee in de eerste plaats de TRIPS-Overeenkomst wordt bedoeld. In punt f), dat overeenkomstig amendement 25 is toegevoegd, is de vermelding van het Gemeenschapsoctrooi geschrapt omdat dit buiten het toepassingsgebied van deze richtlijn valt. In het nieuwe punt g) zijn de bedoelingen van amendement 89 weergegeven in een gewijzigde formulering, die volgens de Raad duidelijker is.

Artikel 9

De Raad heeft amendement 27 van het Parlement aanvaard.

Artikel 10

De Raad heeft een overgangperiode van 24 maanden in de tekst opgenomen (in het voorstel van de Commissie was geen overgangperiode vastgesteld). Het Parlement had een periode van 18 maanden voorgesteld.

3.4 Standpunt van de Commissie over het gemeenschappelijk standpunt van de Raad

In het algemeen steunt de Commissie het gemeenschappelijk standpunt van de Raad omdat het evenwicht van het oorspronkelijke voorstel erin behouden blijft en bepaalde aspecten waarover het Parlement zich bezorgd toonde, erdoor worden verduidelijkt. De meeste wijzigingen die de Raad heeft aangebracht, zijn gebaseerd op de amendementen van het Parlement waaraan de Commissie al steun had toegezegd. Hieronder wordt ingegaan op de overige verschillen tussen het gemeenschappelijk standpunt en het oorspronkelijke voorstel van de Commissie.

Overweging 13 van het voorstel van de Commissie (geschrapt)

De Commissie kan deze weglating aanvaarden omdat de inhoud grotendeels en in andere bewoordingen is overgenomen in overweging 16, die overeenkomstig amendement 8 van het Parlement is ingevoegd.

Overweging 21

De Commissie steunt de nieuwe formulering omdat hiermee nog eens bevestigd wordt dat de bestaande mededingingsregels een goede basis kunnen vormen voor het oplossen van mogelijke geschillen tussen concurrenten. De toepassing van de artikelen 81 en 82 draagt dan ook bij tot het bereiken van de doelstellingen die aan deze richtlijn ten grondslag liggen. De overweging bevat een nuttig voorbeeld van een mogelijk compatibiliteitsprobleem, dat zich voordoet indien een dominante leverancier het gebruik weigert toe te staan van een geïntegreerde techniek die uitsluitend nodig is voor de conversie van de in twee verschillende computersystemen of netwerken gebruikte conventies, om communicatie en gegevensuitwisseling tussen die systemen of netwerken onderling mogelijk te maken.

Artikel 2

De opname van de eis dat de technische bijdrage nieuw moet zijn, is aanvaardbaar.

Artikel 4

In het nieuwe lid 1 van dit artikel wordt het bestaande recht weergegeven, waarmee, zoals de Commissie heeft aangegeven, de huidige juridische situatie wordt verduidelijkt en niet gewijzigd. Dit is bijgevolg een aanvaardbare aanvulling.

De verduidelijking in lid 2 kan de Commissie eveneens aanvaarden.

Artikel 5

De toevoeging van lid 2 kan de Commissie, in het licht van het hele pakket, steunen omdat de voorwaarden waaronder bepaalde soorten conclusies al dan niet toelaatbaar zijn erdoor worden verduidelijkt, en omdat deze bepaling een evenwichtig geheel vormt met andere bepalingen.

Artikel 6

Het ligt voor de hand dat nauwkeurig naar de relevante bepalingen inzake compatibiliteit wordt verwezen, en de Commissie steunt deze verduidelijking dan ook.

Artikel 10

Hoewel de Commissie de voorkeur zou geven aan de snellere omzetting zoals voorgesteld door het Parlement, kan zij een omzettingsperiode van 24 maanden aanvaarden.

4. CONCLUSIE

De Commissie is van mening dat het met het oorspronkelijke voorstel beoogde evenwicht in het gemeenschappelijk standpunt van de Raad bewaard is gebleven, en kan het gemeenschappelijk standpunt daarom aanvaarden. In het bijzonder biedt de huidige formulering voldoende stimulansen voor innovatie op dit terrein en blijft de vrijheid om nieuwe producten in de handel te brengen behouden, terwijl anderzijds rechthebbenden in staat worden gesteld op effectieve maar proportionele wijze hun rechten te doen gelden jegens inbreukplegers. De harmonisering op Gemeenschapsniveau zorgt ervoor dat deze rechten in

de hele Europese Unie op consistente wijze kunnen worden afgedwongen, waarmee de doeltreffende werking van de interne markt wordt bevorderd.

De Commissie roept het Parlement op tot een constructieve voortzetting van de interinstitutionele dialoog, zodat een richtlijn kan worden goedgekeurd die aan de doelstellingen beantwoordt, en is bereid met het Parlement en de Raad nader te spreken over belangrijke aspecten van de richtlijn, met name in verband met de doelstelling van de Commissie om de compatibiliteit te bevorderen.

5. VERKLARING VAN DE COMMISSIE

In de notulen van de vergadering van de Raad die het gemeenschappelijk standpunt vaststelt, wordt de volgende verklaring opgenomen:

“De Commissie is van mening dat op grond van artikel 6, in combinatie met overweging 22, alle handelingen als bedoeld in de artikelen 5 en 6 van Richtlijn 91/250/EEG betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's zijn toegestaan, inclusief de handelingen die nodig zijn voor de compatibiliteit, zonder dat de rechthebbende hiervoor toestemming hoeft te geven.”